

Sprawozdanie Komisji Nadzwyczajnej z 14 III 1995

Sprawozdanie Komisji Nadzwyczajnej do rozpatrzenia projektu ustawy o ratyfikacji Konkordatu między Stolicą Apostolską a Rzeczpospolitą Polską (14 marca 1995 r., Warszawa)

Sejm na posiedzeniu w dniu 1 lipca 1994 r. skierował projekt ustawy do Komisji Nadzwyczajnej w celu rozpatrzenia. Komisja Nadzwyczajna po rozpatrzeniu tego projektu na posiedzeniu w dniach 7 lipca, 13 września, 22 listopada, 13 grudnia 1994 r., 17 i 31 stycznia oraz w dniu 14 marca 1995 r. oceniła skutki prawne jakie nastąpią w przypadku uchwalenia ustawy ratyfikacyjnej w świetle przepisów konstytucyjnych oraz innych ustaw.

1. Komisja nie stwierdziła sprzeczności Konkordatu podpisanego między Stolicą Apostolską a Rzeczpospolitą Polską z obecnie obowiązującymi przepisami konstytucyjnymi.

2. Komisja uznała, że następujące ustawy powinny być objęte nowelizacją wraz z ratyfikacją Konkordatu:

- Kodeks rodzinny i opiekuńczy,
- Prawo o aktach stanu cywilnego,
- Kodeks postępowania cywilnego,
- Ustawa o gwarancjach wolności sumienia i wyznania.

Komisja stanęła na stanowisku, że nowelizacja tych ustaw, a zwłaszcza ustawy o gwarancjach wolności sumienia i wyznania usunie przeszkody uniemożliwiające ratyfikację Konkordatu.

3. Komisja stwierdziła, że Rząd nie wywiązał się z zobowiązań ustawodawczych złożonych w uzasadnieniu do projektu ustawy o ratyfikacji Konkordatu. Komisja, wobec nie nadesłania projektów ustaw, nie może ocenić przedmiotowego zakresu postulowanych nowelizacji ustaw.

4. Komisja wnosi o przyjęcie sprawozdania z dotychczasowych prac.

Komisja zgodnie z art. 40 ust. 3 regulaminu Sejmu przedstawia na żądanie wnioskodawców następujący wniosek mniejszości: "Konkordat podpisany 28 lipca 1993 r. przez Stolicę Apostolską i Rząd Rzeczypospolitej Polskiej jest niezgodny z aktualnie obowiązującą Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej:

1. Zgodnie z art. 82 ust. 2 ustawy konstytucyjnej obowiązuje nadal jako zasada konstytucyjna, a więc nadrzędna w stosunku do innych norm prawnych — zasada rozdziału Kościoła od Państwa. Jak słusznie zauważa w swej odpowiedzi z dnia 26 kwietnia 1994 r. (pismo posłów SLD) Rzecznik Praw Obywatelskich, Konkordat zawiera w art. 1 odmienną niż w art. 82 Konstytucji normę określającą stosunek Państwa do Kościoła, której przyjęcie przed zmianą Konstytucji doprowadziłoby do wystąpienia w systemie wewnętrznego porządku prawnego Rzeczypospolitej Polskiej dwóch odmiennych norm dotyczących tej samej materii. Konsekwencją rozdziału Kościoła od Państwa jest niezależność prawa wydawanego przez oba te podmioty. Ten stan rzeczy jest dotychczas aprobowany przez istniejące w Polsce władze państwowe oraz świeckie prawa. Tak więc najpierw powinna ulec zmianie obowiązująca norma konstytucyjna. Pogląd odmienny jest nie do przyjęcia, chociażby dlatego, że Konstytucję zmienia się kwalifikowaną większością 2/3 głosów, ustawy zwykłe, a więc zgodę na ratyfikację, zwykłą większością.

2. Obowiązująca Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej nie zawiera upoważnienia do zawarcia przez organy państwowe Konkordatu ze Stolicą Apostolską. Postanowienia art. 82 ust. 2 mają charakter *lex specialis* wobec postanowień art. 52 ust. 7 Konstytucji, przyznających organom państwowym generalne uprawnienie do zawierania umów międzynarodowych. Podpisanie Konkordatu naruszyło zatem art. 82 ust. 2 Konstytucji. Spotykany zwykle w konstytucjach przepis zawierający upoważnienie do zawierania umów międzynarodowych ze Stolicą Apostolską, a więc z jednym tylko kościołem, wynika z faktu, iż jest to odstępstwo od zasady równouprawnienia wyznań i równouprawnienia obywateli bez względu na wyznanie. Państwo nie może bowiem tej formy regulacji prawnej zastosować do innych kościołów i związków wyznaniowych do zawierania umów ze Stolicą Apostolską, jako władzą zwierzchnią kościoła krajowego.

3. Postanowienia Konkordatu, dotyczące organizowania przez szkoły publiczne nauki religii (art. 12) oraz powierzające funkcje urzędnika stanu cywilnego duchownym

(przyjmowanie oświadczeń woli nupturientów) i rezygnacja ze sporządzania aktu zawarcia małżeństwa cywilnego (art. 10) naruszają konstytucyjną zasadę rozdziału Kościoła i Państwa (art. 82 ust. 2) oraz wynikający z niej świecki charakter państwa. Z zasady tej wynika zakaz wykonywania funkcji religijnych przez organy państwowe i powierzania funkcji państwowych duchownym. Trudno je także pogodzić z art. 1 Konkordatu gwarantującym państwu i kościołowi katolickiemu wzajemną niezależność i autonomię.

4. Przepisy Konkordatu dotyczące nauki religii w szkołach publicznych (art. 12) oraz ślubów kanonicznych (art. 10) naruszają gwarantowaną przez art. 67 ust. 2 Konstytucji zasadę równouprawnienia obywateli bez względu na wyznanie, przez wprowadzenie kryteriów wyznaniowych do prawa państwa świeckiego. Powoduje to w konsekwencji różnicowanie uprawnień uczniów w szkołach publicznych, ponadpodstawowych do samodzielnego decydowania o uczęszczaniu na naukę religii.

5. Przepisy Konkordatu dotyczące nauki religii (art. 12) oraz ślubów kanonicznych (art. 10) naruszają, wynikające z wolności sumienia i wyznania (art. 82 ust. 1) Konstytucji prawo do milczenia, z którego wynika zakaz zmuszania kogokolwiek do ujawniania swych przekonań religijnych.

6. Przepisy Konkordatu dotyczące cmentarzy katolickich (art. 8 ust. 3 i art. 24) pozbawiają prawa do chowania na nich zwłok osób innego niż katolickie wyznania i osób bezwyznaniowych. Grozi to naruszeniem gwarantowanego dotąd przez państwo wszystkim obywatelom prawa do pochówku. Naruszają one ponadto zasadę równouprawnienia wyznań, albowiem cmentarze niekatolickie, podlegające ustawie o cmentarzach będą nadal zobowiązane do grzebania zwłok osób innych wyznań i osób bezwyznaniowych.

7. Zdecydowanie różny jest zakres zobowiązań Rzeczypospolitej Polskiej i Stolicy Apostolskiej w dziedzinie ochrony praw człowieka. Podczas gdy Rzeczypospolita Polska jest stroną Międzynarodowych Paktów Praw Człowieka z 1966 r. i Europejskiej Konwencji z 1950 r., Stolica Apostolska konwencji tych nie przyjęła. To stwarza istotny problem, jak się zdaje, dotąd mało doceniany w dyskusjach: przy ocenie postanowień Konkordatu 93 trzeba mieć wzgląd nie tylko na polskie prawo wewnętrzne (z aktualną i przyszłą Konstytucją włącznie), ale także na międzynarodowe zobowiązania Polski w zakresie ochrony praw człowieka.

Podstawową zasadą dotyczącą Konwencji Ochrony Praw Człowieka jest zasada niedyskryminacji między innymi ze względu na wyznawaną religię. Niedyskryminacja jest jednoznaczna z równością praw. Czy możliwe jest utrzymanie takiej równości, jeżeli poprzez Konkordat do wewnętrznego porządku prawnego wprowadzone zostaną przepisy prawa kanonicznego?"

Jednocześnie Komisja anuluje sprawozdanie zawarte w druku Nr 837.

Sejm RP II kadencji, Druk nr 837-B, Warszawa, 14 marca 1995 r.

(Publikacja: 17-11-2003)

Oryginał. (<http://www.racjonalista.pl/kk.php/s,2977>)

Contents Copyright © 2000-2008 by Mariusz Agnosiewicz

Programming Copyright © 2001-2008 Michał Przech

Autorem tej witryny jest Michał Przech, zwany niżej Autorem.

Właścicielem witryny są Mariusz Agnosiewicz oraz Autor.

Żadna część niniejszych opracowań nie może być wykorzystywana w celach komercyjnych, bez uprzedniej pisemnej zgody Właściciela, który zastrzega sobie niniejszym wszelkie prawa, przewidziane w przepisach szczególnych, oraz zgodnie z prawem cywilnym i handlowym, w szczególności z tytułu praw autorskich, wynalazczych, znaków towarowych do tej witryny i jakiegokolwiek ich części.

Wszystkie strony tego serwisu, wliczając w to strukturę podkatalogów, skrypty JavaScript oraz inne programy komputerowe, zostały wytworzone i są administrowane

przez Autora. Stanowią one wyłączną własność Właściciela. Właściciel zastrzega sobie prawo do okresowych modyfikacji zawartości tej witryny oraz opisu niniejszych Praw Autorskich bez uprzedniego powiadomienia. Jeżeli nie akceptujesz tej polityki możesz nie odwiedzać tej witryny i nie korzystać z jej zasobów.

Informacje zawarte na tej witrynie przeznaczone są do użytku prywatnego osób odwiedzających te strony. Można je pobierać, drukować i przeglądać jedynie w celach informacyjnych, bez czerpania z tego tytułu korzyści finansowych lub pobierania wynagrodzenia w dowolnej formie. Modyfikacja zawartości stron oraz skryptów jest zabroniona. Niniejszym udziela się zgody na swobodne kopiowanie dokumentów serwisu Racjonalista.pl tak w formie elektronicznej, jak i drukowanej, w celach innych niż handlowe, z zachowaniem tej informacji.

Plik PDF, który czytasz, może być rozpowszechniany jedynie w formie oryginalnej, w jakiej występuje na witrynie. **Plik ten nie może być traktowany jako oficjalna lub oryginalna wersja tekstu, jaki zawiera.**

Treść tego zapisu stosuje się do wersji zarówno polsko jak i angielskojęzycznych serwisu pod domenami Racjonalista.pl, TheRationalist.eu.org oraz Neutrum.eu.org.

Wszelkie pytania prosimy kierować do redakcja@racjonalista.pl